

S A D R Ž A J

- KONVENCIJA MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE RADA BROJ 102.	3
- PRAVILNIK O MATERIJALNO-SOCIJALNOJ SIGURNOSTI NEZAPOSLENIH OSOBA.....	23
- UVODNE NAPOMENE U VEZI ISTRAŽIVANJA TRŽIŠTA RADA U ORGANIZACIJI EU-VET PROJEKTA.....	32
- JAVNO NADMETANJE ZA PRIKUPLJANJE i ODABIR NAJPOVOLJNIJIH PONUDA.....	33
- «LIČNA KARTA» - BIRO ILIDŽA.....	35

U ovom broju objavljujemo Konvenciju broj 102 – o minimalnoj normi socijalnog obezbjeđenja, koja obuhvata zdravstvenu zaštitu; naknadu za slučaj bolesti; davanje za starost; davanje za slučaj nesreće na poslu i profesionalna oboljenja; davanje za slučaj materinstva; davanje članovima porodica za slučaj smrti hranioca porodice.

Konvencija broj 102.

O MINIMALNOJ NORMI SOCIJALNOG OBEZBJEĐENJA

(Dio i, II, III, IV, V, VI, VIII i X – Zdravstvena zaštita; nadoknade za slučaj bolesti; davanje za starost; davanje za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih oboljenja; davanje za slučaj materinstva, davanje članovima porodica za slučaj smrti hranioca porodice)

DIO I – OPŠTE ODREDBE

Član 1.

1. U smislu ove konvencije:

- a) izraz «propisan» znači određen nacionalnim zakonodavstvom ili na osnovu njega;*
- b) izraz «prebivalište» označava uobičajeno mjesto stanovanja na teritoriji Člana, a izraz «stanovnik» označava lice koje je redovno nastanjeno na teritoriji Člana;*
- c) izraz «supruga» označava ženu koju izdržava muž;*
- d) izraz «udovica» označava ženu koju je izdržavao muž u vrijeme svoje smrti;*
- e) izraz «dijete» označava dijete ispod doba starosti kojim se završava školovanje ili dijete ispod 15 godina starosti, prema tome kako bude propisano;*
- f) izraz «staž» označava bilo period uplaćivanja doprinosa, bilo period stalnog prebivanja, bilo ma kakvu kombinaciju ovih perioda, prema tome kako bude propisano.*

2. U smislu članova 10., 34. i 49. pod izrazom «davanja» podrazumijeva se bilo neko kome se pružaju direktna, bilo indirektna davanja, koja se sastoje u naknadi troškova koje je zainteresovani imao.

Član 2.

*Član za koga je ova Konvencija na snazi dužan je:
da primijeni:*

- a) (i) Dio I*
(ii) najmanje tri od Dijelova II, III, IV, V, VI, VIII, IX i X među kojima bar jednu od Dijelova IV, V, VI, IX i C.
(iii) odgovarajuće odredbe Dijela XI, XII i XII
(iv) Dio XIV
- b) da označi u svojoj ratifikaciji za koje od Dijelova II do X preuzima obaveze koje proističu iz Konvencije.*

Član 3.

1. Član čija privredna i medicinska sredstva nisu u dovoljnoj mjeri razvijena, može ako to nadležna vlast želi i dok ona to smatra za potrebno, jednom izjavom priloženom uz ratifikaciju, pridržati sebi pravo da se koristi privremenim derogacijama iz slijedećih članova: 9.,d); 12(2); 15.d); 18.(2); 33.b); 27.d); 34.(3); 41.d); 48.c); 55.d) i 61.d).

2. Svaki Član koji je dao izjavu u smislu paragrafa 1. ovog člana treba da u vezi svake derogacije za čije je korišćenje pridržao sebi pravo, navede u godišnjem izvještaju o primjeni ove Konvencije koji je dužan da podnosi u smislu čl. 22. Ustava Međunarodne organizacije rada.:

- a) bilo da razlozi zbog kojih je to učinio još uvijek postoje;
- b) bilo da se počev od jednog određenog datuma odriče korišćenja derogacije u pitanju.

Član 4.

1. Svaki Član koji je ratifikovao ovu Konvenciju može kasnije izvijestiti Generalnog direktora Međunarodnog biroa rada da prihvata obaveze koje proističu iz Konvencije u pogledu jednog od Dijelova II do X, ili više njih, a koji u njegovoj ratifikaciji već nisu bili naznačeni.

2. Obaveze predviđene u paragrafu 1. ovog člana smatraće se kao sastavni dio ratifikacije i imaće, od datuma njihove notifikacije, isto dejstvo.

Član 5.

Kada je u cilju primjene ma kojeg od Dijelova II do X ove Konvencije, naznačenih u ratifikaciji, Član obavezan da zaštiti propisane kategorije lica koje ukupno predstavljaju najmanje određeni procent lica u radnom odnosu ili stanovnika, taj Član je dužan, prije nego što se obaveže na primjenu jednog takvog dijela, da se uvjeri da je ovaj procent dostignut.

Član 6.

U cilju primjene Dijelova II, III, IV, V, VII (u pogledu zdravstvene zaštite), IX, X ove Konvencije, Član može uzeti u obzir zaštitu koja proističe iz osiguranja koje u smislu nacionalnog zakonodavstva nije obavezno za zaštićena lica, ako ovo osiguranje:

- a) kontrolišu javne vlasti ili njime, saobrazno propisanim normama, zajednički upravljaju poslodavci i radnici;
- b) obuhvata znatan dio lica čija zarada ne premašuje zaradu kvalifikacionog radnika;
- c) zadovoljava, zajedno sa ostalim formama zaštite odgovarajuće odredbe Konvencije.

DIO II – ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Član 7.

Svaki član za koga je ovaj dio Konvencije na snazi, dužan je da saobrazno niže naznačenim članovima ovog Dijela, obezbijedi zaštićenim licima davanja, ako njihovo stanje zahtijeva ljekarsku njegovu preventivnog ili kurativnog karaktera.

Član 8.

Osigurani slučaj obuhvata bolest, bez obzira na uzrok, trudnoću, porođaj i njihove posljedice.

Član 9.

Krug zaštićenih lica obuhvata:

- a) bilo propisane kategorije lica u radnom odnosu koje sačinjavaju najmanje 50% od cjelokupnog broja lica u radnom odnosu, kao i supruge i djecu lica tih kategorija;*
- b) bilo propisane kategorije aktivnog stanovništva koje sačinjavaju ukupno najmanje 20% od cjelokupnog broja stanovnika, kao i supruge i djecu lica koja pripadaju tim kategorijama;*
- c) bilo propisane kategorije stanovnika, koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja stanovnika;*
- d) bilo, kada je dana izjava u vezi primjene člana 3. propisane kategorije lica u radnom odnosu, koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja zaposlenih u industrijskim preduzećima koja zapošljavaju najmanje 20 lica, kao i supruge i djeca lica u radnom odnosu koje pripadaju tim kategorijama.*

Član 10.

1. Davanja obuhvataju najmanje:

- a) u slučaju bolesti:*

(i) njegu ljekara opšte medicine, podrazumijevajući tu i preglede kod kuće;

(ii) smještaj u bolnici, ako je potrebno;

2. Korisnik ili hranilac porodice može biti obavezan da učestvuje u troškovima zdravstvene zaštite u slučaju bolesti; pravila kojima se reguliše ovo pitanje treba da bude postavljena tako, da učešće u troškovima ne predstavlja suviše veliki teret.

3. Davanja koja se pružaju prema ovom članu treba da doprinesu očuvanju, ponovnom uspostavljanju ili poboljšanju zdravlja zaštićene osobe i njene radne sposobnosti i da udovoljavaju njenim ličnim potrebama.

4. Vladini organi ili ustanove koji obezbjeđuju ova davanja dužni su da svim odgovarajućim sredstvima podstiču zaštićena lica da se obraćaju opštim zdravstvenim službama koje su im stavljene na raspolaganje od strane vlasti ili drugih organizacija priznatih od strane vlasti.

Član 11.

Davanja pomenuta u članu 10. treba da u osiguranom slučaju budu obezbijeđena bar zaštićenim licima, koja su navršila ili čiji je hranilac porodice navršio određeni staž koji se smatra kao potreban radi sprječavanja zloupotreba.

Član 12.

1. Davanja pomenuta u članu 10. imaju biti obezbijeđena za sve vrijeme trajanja osiguranog slučaja, s tim da u slučaju bolesti mogu biti ograničena na 26 nedjelja za svaki pojedini slučaj. Međutim, zdravstvena zaštita se ne može obustaviti sve dok se prima naknada za slučaj bolesti, a posebnim odredbama treba predvidjeti mogućnost proširenja ovog ograničenja, ako se radi o bolestima predviđenim nacionalnim zakonodavstvom za koje se priznaje da zahtijeva dužu njegu.

DIO III – NAKNADA ZA SLUČAJ BOLESTI

Član 13.

Svaki Član za kojega je ovaj Dio Konvencije na snazi dužan je da obezbijedi zaštićenim licima naknadu za slučaj bolesti prema odredbama slijedećih članova ovog dijela.

Član 14.

Osigurani slučaj obuhvata nesposobnost za rad usljed bolesti, koja povlači gubitak zarade kako je on definisan nacionalnim zakonodavstvom.

Član 15.

Krug zaštićenih lica obuhvata:

- a) bilo propisane kategorije lica u radnom odnosu, koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja lica u radnom odnosu;*
- b) bilo propisane kategorije aktivnog stanovništva koje sačinjavaju ukupno najmanje 20% od cjelokupnog broja stanovništva;*
- c) bilo sve stanovnike čije imovno stanje za vrijeme osiguranog slučaja ne prelazi granice propisane prema odredbama čl. 67.;*
- d) bilo, ako je dana izjava radi primjene čl. 3. propisane kategorije lica u radnom odnosu koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja zaposlenih u industrijskim preduzećima koja zapošljavaju najmanje 20 lica.*

Član 16.

1. Ako su zaštićene određene kategorije lica u radnom odnosu ili kategorije aktivnog stanovništva, davanja će se sastojati od periodičnog plaćanja obračunatog bilo prema odredbama člana 65. bilo prema odredbama člana 66.

Član 17.

1. Davanja pomenuta u članu 16. imaju se obezbijediti za sve vrijeme trajanja osiguranog slučaja, s tim da njegovo trajanje može biti ograničeno na 26 nedjelja za svaki pojedini slučaj bolovanja, uz mogućnosti da se davanje ne isplaćuje za prva tri dana gubitka zarade.

2. Ako je dana izjava radi primjene člana 3. davanje može biti vremenski ograničeno:

- a) bilo na period određen tako da ukupan broj dana za koje se naknada za slučaj bolesti daje u toku jedne godine ne bude niži od desetostrukog prosječnog broja zaštićenih lica za vrijeme te godine;*
- b) bilo na 13 nedjelja za svaki pojedini slučaj bolovanja, sa mogućnošću da se davanja ne isplaćuju za prva tri dana gubitka zarade.*

DIO IV – DAVANJE ZA SLUČAJ NEZAPOSLENOSTI

Član 19.

Svaki Član za koga je ovaj Dio Konvencije na snazi, dužan je da zaštićenim licima obezbijedi davanje za slučaj nezaposlenosti, prema slijedećim članovima ovog Dijela.

Član 20.

Osigurani slučaj podrazumijeva gubitak zarade kako je on definisan nacionalnim zakonodavstvom - zbog nemogućnosti za zaštićenu osobu, koja je sposobna i raspoloživa za rad, da dobije odgovarajuće zaposlenje.

Član 21.

Krug zaštićenih lica obuhvata:

- a) bilo propisane kategorije lica u radnom odnosu koje sačinjavaju ukupno najmanje 505 od cjelokupnog broja lica u radnom odnosu;*
- b) bilo sve stanovnike čije imovno stanje za vrijeme osiguranja slučaja ne premašuje granicu propisanu prema odredbama člana 67;*
- c) bilo, kada je dana izjava radi primjene člana 3. propisane kategorije lica u radnom odnosu koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja zaposlenih u industrijskim preduzećima koja zapošljavaju najmanje 20 lica.*

Član 22.

- 1. Kada su zaštićene kategorije lica u radnom odnosu, davanje će se sastojati od periodičnog plaćanja obračunatog prema odredbama člana 65. ili člana 66.*
- 2. Kada su zaštićeni svi stanovnici čije imovno stanje, za vrijeme trajanja osiguranog slučaja, ne premašuje propisanu granicu, davanje će se sastojati od periodičnog plaćanja obračunatog prema odredbama člana 67.*

Član 23.

Davanje pomenuto u članu 22. ima se, u osiguranom slučaju, obezbijediti bar zaštićenim licima davanja za starost, koja su ostvarila period službe koji se može smatrati neophodnim kako bi se izbjegle zloupotrebe.

Član 24.

- 1. Davanje pomenuto u članu 22. ima se obezbijediti za sve vrijeme trajanja osiguranog slučaja s tim da njegovo trajanje može biti ograničeno:*
 - a) kada su zaštićene određene kategorije lica u radnom odnosu, na 13 nedjelja u toku perioda od 12mjeseci;*
 - b) kada su zaštićeni svi stanovnici čije imovno stanje za vrijeme trajanja osiguranog slučaja, ne premašuju propisanu granicu na 26 nedjelja u toku perioda od 12 mjeseci.*

2. Ako dužina davanja zavisi, na osnovu nacionalnog zakonodavstva, od dužine vremena plaćanja doprinosa ili od davanja primljenih ranije u toku jednog propisanog perioda, odredba alineja a) paragraf 1.

3. Davanje može da se ne isplaćuje za vrijeme čekanja od prvih 7 dana u svakom pojedinom slučaju gubitka zarade, računajući dane nezaposlenosti prije i poslije privremenog zaposlenja koje ne prelazi propisano trajanje, kao sastavne dijelove istog slučaja gubitka zarade.

4. Kada se radi o sezonskim radnicima, trajanje davanja i rok čekanja mogu biti usklađeni prema uslovima zaposlenja.

DIO V – DAVANJE ZA STAROST

Član 25.

Svaki Član za koga je ovaj dio Konvencije na snazi dužan je da obezbijedi zaštićenim licima davanje za starost, prema slijedećim članovima ovog dijela.

Član 26.

1. *Osigurani slučaj obuhvata starost preko propisane granice.*

2. *Propisana granica starosti ne može prelaziti šezdeset pet godina. Međutim, nadležne vlasti mogu odrediti višu granicu starosti, s obzirom na radnu sposobnost starijih lica u zemlji o kojoj se radi.*

3. *Nacionalno zakonodavstvo može obustaviti davanja ako lice, koje bi na ova davanja imalo pravo, obavlja određene djelatnosti uz nagradu, ili smanjiti davanja ako se zasnivaju na plaćanju doprinosa, ako zarada korisnika, ili njegova druga imovina, ili obje zajedno, prelaze propisani iznos.*

Član 27.

Krug zaštićenih lica obuhvata:

- a) *bilo propisane kategorije lica u radnom odnosu koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja lica u radnom odnosu;*
- b) *bilo propisane kategorije aktivnog stanovništva koje sačinjavaju ukupno najmanje 20% od cjelokupnog broja stanovnika;*
- c) *bilo sve stanovnike čija imovina za vrijeme osiguranog slučaja ne prelazi granicu propisanu prema odredbama člana 67;*
- d) *bilo, ako je dana izjava radi primjene člana 3. propisane kategorije lica u radnom odnosu koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja zaposlenih u industrijskim preduzećima koja zapošljavaju najmanje 20 lica.*

Član 28.

Davanje se sastoji od periodičnog plaćanja, obračunatog:

- a) *bilo prema odredbama člana 65. bilo prema odredbama člana 66. ako su zaštićene kategorije lica u radnom odnosu ili kategorije aktivnog stanovništva;*
- b) *prema odredbama člana 67. ako su zaštićeni svi stanovnici čija imovina za vrijeme osiguranog slučaja ne prelazi propisanu granicu.*

Član 29.

1. Davanje pomenuto u članu 28. ima se u osiguranom slučaju, obezbijediti bar:

- a) zaštićenom licu koje je prije nastupanja osiguranog slučaja, prema propisanim pravilima, navršilo staž koji se sastoji bilo od 30 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja, bilo 20 godina prebivanja;

- b) ako su u principu osigurana lica koja privređuju, zaštićenom licu koje je navršilo propisani staž plaćanja doprinosa i u čije ime su uplaćivani, u toku aktivnog perioda njegovog života, doprinosi čiji prosječan godišnji broj dostiže propisanu cifru.

2. Kada je davanje pomenuto u paragrafu 1. uslovljeno ispunjenjem minimalnog perioda plaćanja doprinosa ili zaposlenja, smanjeno davanje ima se obezbijediti bar:

- a) zaštićenom licu koje je navršilo, prije nastupanja osiguranog slučaja, prema propisanim pravilima, staž od 15 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja;

- b) kada su u principu osigurana sva lica koja privređuju zaštićenom licu koje je navršilo propisani staž plaćanja doprinosa i u čije ime je u toku aktivnog perioda njegova života, uplaćena polovina propisanog godišnjeg broja doprinosa o kojima se govori u alineji b) paragraf 1. ovog člana.

3. Odredbe paragrafa 1. ovog člana smatraće se zadovoljnim ako se davanje, obračunato prema Dijelu XI, ali po procentu nižem od 10% od procenta označenog u tabeli priloženoj ovom Dijelu za tipskog korisnika, obezbjeđuje bar svakom zaštićenom licu koje je navršilo prema propisanim pravilima, bilo 10 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja, bilo 5 godina prebivanja.

4. Procent označen u tabeli priloženoj uz Dio XI može se srazmjerno smanjiti ako je staž za davanje koji odgovara umanjenom procentu viši od 10 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja, a niži od 30 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja. Ako je taj staž viši od 15 godina smanjeno davanje odobravaće se prema paragrafu 2. ovog člana.

5. Ako je davanje pomenuto u paragrafima 1., 3. ili 4. ovog člana uslovljeno ispunjenjem minimalnog perioda plaćanja doprinosa ili zaposlenja, zaštićenom licu koje, samo zbog podmakle starosti koju je doseglo u vrijeme stupanja na snagu odredaba koje omogućuju primjenu ovog Dijela konvencije, nije moglo ispuniti uslove propisane prema paragrafu 2. ovog člana, ima se obezbijediti smanjeno davanje, osim ako se neko davanje prema odredbama paragrafa 1., 3. ili 4. ovog člana obezbjeđuje takvoj osobi sa starošću višom od normalne.

Član 30.

Davanje pomenuto u članovima 28. i 29. imaju se odobravati za sve vrijeme trajanja osiguranog slučaja.

**DIO VI – DAVANJA ZA SLUČAJ NESREĆE NA POSLU I
PROFESIONALNIH OBOLJENJA**

Član 31.

Svaki Član za koga je ovaj Dio Konvencije na snazi, dužan je obezbijediti zaštićenim licima davanja za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih oboljenja, prema odredbama sljedećih članova ovog Dijela.

Član 32.

Osigurani slučajevi, ako dolaze kao posljedica nesreće na poslu ili propisanih profesionalnih oboljenja obuhvataju:

- a) *bolest;*
- b) *nesposobnost za rad koje dolazi kao posljedica bolesti i povlači gubitak zarade kako je on definisan nacionalnim zakonodavstvom;*
- c) *potpuni ili djelimični gubitak sposobnosti zarađivanja iznad propisanog stepena, kada je vjerovatno da će taj potpuni ili djelimični gubitak biti stalan, ili odgovarajuće smanjenje fizičkog integriteta;*
- d) *gubitak sredstava za život za udovicu ili djecu smrću hranioca porodice; kada je u pitanju udovica, pravo na davanje može biti, prema nacionalnom zakonodavstvu, uslovljeno pretpostavkom da je nesposobna da se sama izdržava.*

Član 33.

Krug zaštićenih lica obuhvata:

- a) *bilo određene kategorije lica u radnom odnosu koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja lica u radnom odnosu, a kad davanja na koja se stiče pravo smrću hranioca porodice i supruge i djeca lica u radnom odnosu tih kategorija;*
- b) *bilo, ako je dana izjava radi primjene člana 3. propisane kategorije lica u radnom odnosu koja sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja zaposlenih u industrijskim preduzećima koja zapošljavaju najmanje 20 lica, a kod davanja na koje se stiče pravo smrću hranioca porodice, i supruge i djece lica u radnom odnosu tih kategorija.*

Član 34.

1. U pogledu bolesti, davanja obuhvataju zdravstvenu zaštitu pomenutu u paragrafu 2. i 3. ovog člana.

2. Zdravstvena zaštita podrazumijeva:

- a) *opštu i specijalističku ljekarsku njegu licima smještenim u bolnicama ili van bolnica, kao i preglede kod kuće;*
- b) *zubnu njegu;*
- c) *bolničku njegu, bilo kod kuće ili u bolnici ili nekoj drugoj zdravstvenoj ustanovi;*
- d) *izdržavanje u bolnici, oporavilištu, sanatorijumu ili nekoj drugoj zdravstvenoj ustanovi;*
- e) *snabdijevanje zubnim, farmaceutskim i drugim medicinskim ili hirurškim sredstvima, računajući tu i proteze i njihovo održavanje, kao i naočare;*
- f) *njegu koju pruža pripadnik neke druge profesije zakonski priznate kao srodne medicinskoj, pod nadzorom ljekara ili dentiste.*

3. Kad je dana izjava radi primjene člana 3. zdravstvena zaštita treba da obuhvati bar:

- a) *njegu ljekara opšte medicine, računajući tu i preglede kod kuće;*
- b) *njegu specijalista koja se daje u bolnicama licima smještenim u bolnicama ili licima van bolnica, kao i njegu specijalista koja se može davati van bolnice;*
- c) *snabdijevanje osnovnim farmaceutskim proizvodima, po receptu ljekara ili drugog stručnog lica;*
- d) *smještaj u bolnici ako je to potrebno.*

4. Ljekarska njega koja se pruža prema prethodnim paragrafima treba da doprinosi očuvanju, ponovnom uspostavljanju ili poboljšanju zdravlja zaštićene osobe i njene sposobnosti za rad kao i da odgovori njenim ličnim problemima.

Član 35.

1. Vladini organi i ustanove koje rukovode zdravstvenom zaštitom dužni su da sarađuju, kada je to korisno, sa opštim službama stručne redukcije, u cilju osposobljavanja lica sa smanjenom sposobnošću za odgovarajući rad.

2. Nacionalno zakonodavstvo može ovlastiti ove organe ili institucije da preduzmu mjere u cilju profesionalne redukcije lica sa smanjenom sposobnošću.

Član 36.

1. U slučaju nesposobnosti za rad, ili potpunog gubitka sposobnosti zarađivanja, kad je vjerovatno da će taj gubitak biti stalan ili odgovarajuće smanjenje fizičkog intenziteta, ili smrt hranioca porodice davanje će se sastojati od periodičnog plaćanja obračunatog bilo prema odredbama člana 65. bilo prema odredbama člana 66.

2. U slučaju djelimičnog gubitka sposobnosti zarađivanja, kad je vjerovatno da će taj gubitak biti stalan, ili u slučaju odgovarajućeg smanjenja fizičkog integriteta, davanje srazmjerno prema davanju predviđenom za slučaj potpunog gubitka sposobnosti za zarađivanje ili odgovarajućeg smanjenja fizičkog integriteta.

2. Periodična davanja mogu biti preobraćena u jednokratna u formi kapitala:

- a) kad je stepen nesposobnosti minimalan, ili
- b) kad je nadležnim vlastima dana garancija za njegovu pravilnu upotrebu.

Član 37.

Davanja pomenuta u članovima 34. i 36. imaju se, u osiguranom slučaju, obezbijediti bar zaštićenim licima zaposlenim na teritoriji Člana u momentu nastupanja nesreće ili bolesti, a ako se radi o periodičnim plaćanjima koja se daju zbog smrti hranioca porodice, i udovici kao i djeci ovoga.

Član 38.

Davanja pomenuta u članovima 34. i 36. imaju se odobriti za sve vrijeme trajanja osiguranja, međutim, u slučaju nesposobnosti za rad, davanje ne mora biti obezbijeđeno za prva tri dana u svakom pojedinom slučaju gubitka zarade.

DIO VIII – DAVANJA ZA SLUČAJ MATERINSTVA

Član 46.

Svaki Član za koga je ovaj Dio Konvencije na snazi dužan je obezbijediti zaštićenim licima davanja za slučaj materinstva, prema sljedećim članovima ovog Dijela.

Član 47.

Osigurani slučaj obuhvata trudnoću, porođaj i njihove posljedice i gubitak zarade koji iz toga proizilaze, kako je on definisan nacionalnim zakonodavstvom.

Član 48.

Krug zaštićenih lica obuhvata:

- a) *bilo, sve žene koje pripadaju propisanim kategorijama lica u radnom odnosu, a sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja lica u radnom odnosu, a u pogledu zdravstvene zaštite za slučaj materinstva i supruge lica koja pripadaju tim kategorijama;*
- b) *bilo, sve žene koje pripadaju propisanim kategorijama aktivnog stanovništva, a sačinjavaju ukupno najmanje 20% od cjelokupnog stanovništva, a u pogledu zaštite u slučaju materinstva i supruge lica koja pripadaju tim kategorijama;*
- c) *bilo, ako je dana izjava radi primjene člana 3., sve žene koje pripadaju propisanim kategorijama lica u radnom odnosu, sačinjavaju ukupno najmanje 50% od cjelokupnog broja zaposlenih u industrijskim preduzećima koja zapošljavaju najmanje 20 lica, a u pogledu zdravstvene zaštite za slučaj materinstva, i supruge lica koja pripadaju tim kategorijama.*

Član 49.

1. U ogledu trudnoće, porođaja i njihovih posljedica, zdravstvena zaštita treba da obuhvati ljekarsku njegu pomenutu u paragrafu 2. i 3. ovog člana.

2. Ljekarska njega podrazumijeva bar:

- a) *njegu prije porođaja, za vrijeme porođaja, koju pruća ljekar ili diplomirana babica;*
- b) *smještaj u bolnici ako je to potrebno.*

3. Ljekarska njega pomenuta u paragrafu 2. ovog člana treba da doprinosi očuvanju, ponovnom uspostavljanju ili poboljšanju zdravlja zaštićene žene, i njene sposobnosti za rad kao i da odgovori njenim ličnim potrebama.

4. Vladini organi ili ustanove koji obezbjeđuju zdravstvenu zaštitu za slučaj materinstva dužni su da svim odgovarajućim sredstvima podstiču zaštićene žene da se obraćaju opštim zdravstvenim službama koje su im stavljene na raspolaganje od strane vlasti ili drugim organizacijama priznatim od strane vlasti.

Član 50.

U pogledu gubitka zarade koja dolazi kao posljedica trudnoće, porođaja i njihovih posljedica, davanje će se sastojati od periodičnog plaćanja obračunatog bilo prema članu 65. bilo prema članu 66. Iznos periodičnog plaćanja može varirati u toku osiguranog slučaja, pod uslovom da prosječan iznos odgovara gornjim odredbama.

Član 51.

Davanja pomenuta u članovima 49. i 50. imaju se u osiguranom slučaju obezbijediti bar ženi koja pripada zaštićenim kategorijama, a koja je ispunila staž koji se smatra potrebnim radi sprječavanja zloupotrebe, davanja pomenuta u članu 49. imaju se isto tako obezbijediti ženama lica koja pripadaju zaštićenim kategorijama, kada su ova navršila predviđeni staž.

Član 52.

Davanja pomenuta u članovima 49. i 50. imaju se obezbijediti za sve vrijeme trajanja osiguranog slučaja, međutim, periodična plaćanja mogu biti ograničena na 12 nedjelja, osim ako je duži period odsutnosti sa posla propisan ili odobren nacionalnim zakonodavstvom, u kom slučaju plaćanja ne mogu biti ograničena na kraći period.

**DIO X – DAVANJA ČLANOVIMA PORODICE ZA SLUČAJ
SMRTI HRANIOCA PORODICE**

Član 59.

Svaki član za koga je ovaj Dio Konvencije na snazi, dužan je obezbijediti zaposlenim licima davanja za slučaj smrti hranioca porodice, prema slijedećim članovima ovog Dijela.

Član 60.

1. Osigurani slučaj podrazumijeva gubitak sredstava za život koji nastaje za udovicu ili djecu smrću hranioca porodice, kad je u pitanju udovica pravo na davanje može biti uslovljeno, prema nacionalnom zakonodavstvu, pretpostavkom da je nesposobna da se sama izdržava.

2. Nacionalno zakonodavstvo, može obustaviti davanje ako lice koje bi na to imalo pravo, obavljalo izvjesne propisane djelatnosti uz nagradu, ili smanjiti davanja koja se zasnivaju na plaćanju doprinosa, ako zarada korisnika prelazi iznos, kako i davanja koja se ne zasnivaju na plaćanju doprinosa, ako zarada korisnika ili druga njegova imovina, ili obje zajedno, prelaze propisani iznos.

Član 61.

Krug zaštićenih lica obuhvata:

- a) bilo supruge ili djecu hranioca porodice koji (hranilac) pripada određenim kategorijama lica u radnom odnosu, a koje (kategorije) sačinjavaju ukupno najmanje 50% od ukupnog broja lica u radnom odnosu;*
- b) bilo supruge ili djecu hranioca porodice koji pripada propisanim kategorijama aktivnog stanovništva, koje sačinjavaju ukupno najmanje 20% od cjelokupnog stanovništva,*
- c) bilo sve udovice i svu djecu, stalne stanovnike, koja su izgubila svog hranioca porodice, a čija imovina ne prelazi za vrijeme osiguranog slučaja, granice određene prema odredbama člana 67;*
- d) bilo kada je dana izjava radi primjene člana 3 supruge i djece hranioca koji pripada propisanim kategorijama lica u radnom odnosu, koje sačinjavaju ukupno najmanje 50% cjelokupnog broja zaposlenih u industrijskim preduzećima koja zapošljavaju najmanje 20% lica.*

Član 62.

Davanje će se sastojati od periodičnog plaćanja obračunatog:

- a) bilo prema odredbama člana 65, bilo prema odredbama člana 66, kad su zaštićene kategorije lica u radnom odnosu ili kategorije aktivnog stanovništva;*
- b) prema odredbama člana 67, kada su zaštićeni svi stanovnici čija imovina za vrijeme osiguranog slučaja ne prelazi propisanu granicu.*

Član 63.

1. Davanje pomenuto u članu 62 ima se, za vrijeme osiguranog slučaja, obezbijediti bar:

- a) zaštićenom licu čiji je hranilac porodice navršio, prema propisanim pravilima, staž koji se može sastojati bilo od 15 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja, bilo 10 prebivanja;*
- b) kada su u načelu zaštićene žene i djeca svih lica koja privređuju – zaštićenom licu čiji je hranilac porodice navršio staž od tri godine plaćanja doprinosa, pod uslovom da su, u ime tog hranioca porodice, uplaćeni, u toku aktivnog perioda njegovog života, doprinosi čiji prosječni godišnji broj dostiže propisanu cifru.*

2. Kada je odobravanje davanja pomenutog u paragrafu 1. uslovljeno ispunjenjem minimalnog perioda plaćanja doprinosa ili zaposlenja, smanjeno davanje ima se obezbijediti bar:

- a) zaštićenom licu čiji je hranilac porodice navršio, prema propisanim pravilima, staž od 5 godina plaćanja doprinosa ili zapošljavanja;*
- b) kada su u načelu zaštićene žene i djeca svih lica koja privređuju – zaštićenom licu čiji je hranilac porodice navršio staž od tri godine plaćanja doprinosa, pod uslovom da je, u ime toga hranioca porodice, uplaćena u toku aktivnog perioda njegovog života, polovina propisanog prosječnog godišnjeg broja doprinosa o kome je riječ u alineji b) paragrafa 1. ovog člana.*

3. Odredbe paragrafa 1. ovog člana smatraće se zadovoljnim kada je davanje, obračunato prema XI, ali po procentu nižem od 10 jedinica od procenta označenog u tabeli čiji je hranilac porodice navršio, prema propisanim pravilima, pet godina plaćanja doprinosa zaposlenja ili prebivanja.

4. Srazmjerno smanjenje procenta označenog u tabeli priloženog Dijela XI može se izvršiti, ako je staž za davanje koji odgovara smanjenom procentu viši od pet godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja, a niži od 15 godina plaćanja doprinosa ili zaposlenja. Smanjeno davanje odobravaće se prema paragrafu 2. ovog člana.

5. Može se propisati minimalno trajanje braka kao uslov za pravo na davanje za slučaj smrti hranioca porodice udovici bez djece, za koju se pretpostavlja da je nesposobna da se sama izdržava.

Član 64.

Davanja pomenuta u članu 62 i 63 imaju se odobravati za sve vrijeme trajanja osiguranog slučaja.

DIO XI – OBRAČUNAVANJE PERIODIČNIH PLAĆANJA**Član 65.**

1. Za svako periodično plaćanje na koje se primjenjuje ovaj član, iznos davanja povećan za iznos porodičnih potpora, koje se daju za vrijeme osiguranog slučaja, treba da bude za tipskog korisnika označenog u tabeli priloženoj ovom Dijelu i za osigurani slučaj u pitanju, najmanje jednak procentu označenom u toj tabeli, u odnosu na ukupnu raniju zaradu korisnika ili njegovog hranioca porodice i iznos porodičnih potpora koje se daju zaštićenom licu koje ima iste porodične obaveze kao tipski korisnik.

2. Ranija zarada korisnika ili njegovog hranioca porodice računaće se prema propisanim pravilima, a kada su zaštićena lica ili njihovi hraniooci porodice svrstani u razrede prema svojoj zaradi, ranije zarade će se računati prema osnovnim zaradama razreda kojima pripadaju.

3. Za iznos davanja ili za zaradu koja se uzima u obzir za obračun davanja, može biti propisan maksimum pod uslovom da taj maksimum bude određen tako da odredbe paragrafa 1. ovog člana budu zadovoljene, kada je ranija zarada korisnika ili njegovog hranioca porodice niža ili jednaka plati kvalifikovanog radnika – muškarca.

4. Ranija zarada korisnika ili njegovog hranioca porodice, plata kvalifikovanog radnika – muškarca, davanja i porodične potpore računaće se po istoj vremenskoj osnovi.

5. Za ostale korisnike, davanje će se odrediti tako da bude u primjerenoj srazmjeri sa primanjem tipskog korisnika.

6. Za primjenu ovog člana, kao kvalifikovani radnik – muškarac smatraće se:

- a) bilo ađusteer ili strugar u mehaničkoj industriji izuzev industrije električnih mašina;
- b) bilo tipski kvalifikovani radnik određen prema odredbama sljedećeg paragrafa;
- c) bilo lice čija je zarada jednaka ili više od zarade 75% svih zaštićenih lica, računajući te zarade na godišnjoj osnovi ili na osnovi nekog kraćeg vremenskog perioda, prema tome kako bude propisano;
- d) bilo lica čija zarada iznosi 125% od prosječne zarade svih zaštićenih lica.

7. Tipski kvalifikovani radnik za primjenu alineje b) prethodnog paragrafa biće izabran iz razreda koji obuhvata najveći broj lica muškog pola osiguranih za taj slučaj, ili hranilaca porodice zaštićenih lica, iz građe koja takođe obuhvata najveći broj tih zaštićenih lica ili hranioca porodice, u tom cilju koristiće se tipska međunarodna klasifikacija industrije svih grana ekonomske djelatnosti, usvojena od strane Ekonomskog i socijalnog savjeta Organizacije Ujedinjenih nacija na njegovom sedmom zasjedanju, 27. avgusta 1948. godine, koja je pridodata kao prilog ovoj Konvenciji, vodeći računa o svim izmjenama koje bi mogle biti donijete.

8. Kada davanja variraju prema oblastima, kvalifikovani radnik – muškarac izabraće se za svaku od oblasti, prema odredbama paragrafa 6. i 7. ovog člana.

9. Plata kvalifikovanog radnika – muškarca odrediće se na osnovu plate za normalno radno vrijeme, određene bilo kolektivnim ugovorima, bilo nacionalnim zakonodavstvom ili na osnovu istog, bilo običajem, računajući tu i dodatke na skupoću, ako postoje, ako se ovako određene plate razlikuju prema oblastima, a paragraf 8. ovog člana nije primijenjen, uzeće se srednja plata.

10. Iznosi periodičnih plaća koja su u toku za slučaj smrti, nesreće na poslu i profesionalnih oboljenja (izuzev onih koja se daju za slučaj nezaposlenosti za rad), za slučaj invalidnosti i smrti hranioca porodice, revidiraće se poslije znatnih promjena opšteg nivoa zarade koje nastanu zbog osjetnih promjena troškova života.

Član 66.

1. Za svako periodično plaćanje na koje se primjenjuje ovaj član, iznos davanja, povećan za iznos periodičnih potpora koje se daju za vrijeme osiguranog slučaja, treba da bude za tipskog korisnika označenog u tabeli priloženoj ovom Dijelu i za osigurani slučaj u pitanju, najmanje jednak procentu označenom u toj tabeli, u odnosu na ukupnu platu običnog odraslog radnika – muškarca i iznos porodičnih potpora koje se daju zaštićenom licu koje ima iste porodične obaveze kao tipski korisnik.

2. Plata običnog odraslog radnika – muškarca, davanje i porodične potpore računace se po istoj vremenskoj osnovi.

3. Za ostale korisnike, davanje će se odrediti tako da bude u primjerenom odnosu sa primanjem tipskog korisnika.

4. Za primjenu ovog člana, kao običan radnik – muškarac smatraće se:

- a) bilo tipski običan radnik u mehaničkoj industriji izuzev industrije električnih mašina;
- b) bilo tipski običan radnik određen prema odredbama slijedećeg paragrafa.

5. Tipski običan radnik, za primjenu alineje b) prethodnog paragrafa izabraće se iz razreda koji obuhvata najveći broj lica muškog pola osiguranih za taj slučaj, ili hranilaca porodice zaštićenih lica, u grani koja takođe obuhvata najveći broj tih zaštićenih lica ili hranilaca porodice, u tom cilju koristiće se tipska međunarodna klasifikacija industrije svih grana ekonomske djelatnosti, usvojena od strane Ekonomskog i socijalnog savjeta Organizacije Ujedinjenih nacija na njegovom sedmom zasjedanju, 27. avgusta 1948. godine, koja je pridodata kao prilog ovoj konvenciji, vodeći računa o svim izmjenama koje bi mogle biti donijete.

6. Kada davanja variraju prema oblastima, običan odrasli radnik – muškarac izabraće se, za svaku oblast, prema odredbama paragrafa 4. i 5. ovog člana.

7. Plata običnog odraslog radnika – muškarca određiće se na osnovu plate za normalno radno vrijeme, određeno bilo kolektivnim ugovorima, bilo nacionalnim zakonodavstvom ili na osnovu njega, bilo običajem, računajući tu i dodatke na skupoću, ako postoje, kada se ovako određene plate određuju prema oblastima, a paragraf 6. ovog člana nije primijenjen, uzeće se srednja plata.

8. Iznos periodičnih plaćanja koja su u toku za slučaj starosti, nesreće na poslu i profesionalnih oboljenja (izuzev onih koja se daju za slučaj nesposobnosti za rad) za slučaj invalidnosti i smrti hranioca porodice, revidiraće se poslije znatnih promjena opšteg nivoa zarade koje nastanu zbog ostalih promjena troškova života.

Član 67.

Za svako porodično plaćanje na koje se ovaj član primjenjuje.

- a) iznos davanja ima biti određen prema propisanoj skali ili prema skali određenoj od strane nadležnih vlasti prema propisanim pravilima;
- b) iznos davanja može biti smanjen samo u mjeri kojoj druga imovina porodica korisnika prelazi osnovne iznose propisane ili utvrđene od strane nadležnih vlasti prema propisanim pravilima;
- c) zbir davanja i druge imovine, po odbitku odnosnih iznosa pomenutih u naprijed navedenoj alineji b), mora biti dovoljan da osigura porodici korisnika zdrave i pristojne uslove života i ne može biti niži od iznosa davanja obračunatog prema odredbama člana 66;

- d) *odredbe alineje c) smatraće se zadovoljnim ako ukupan iznos davanja isplaćenih na osnovu ovog Dijela prelazi za najmanje 30% ukupni iznos davanja koji bi se dobio primjenom odredaba člana 66. i odredaba:*
- (i) *alineje b) člana 15. Dijela III;*
 - (ii) *alineje b) člana 27. Dijela V;*
 - (iii) *alineje b) člana 55. Dijela IX;*
 - (iv) *alineje b) člana 61. Dijela X.*

Tablica (prilog Dijela CI)**PORODIČNA PLAĆANJA TIPSКИ KORISNICIMA**

DIO	OSIGURANI SLUČAJ	TIPSKI KORISNIK	PROCENT
III	<i>bolest</i>	<i>čovjek sa ženom i 2. djece</i>	45
IV	<i>nezaposlenost</i>	<i>čovjek sa ženom i 2. djece</i>	45
V	<i>starost</i>	<i>Čovjek sa ženom u dobu starosti za penziju</i>	40
VI	<i>nesreća na poslu i profesionalna oboljenja, nesposobnost za rad, invalidnost</i>	<i>čovjek sa ženom i 2. djece</i>	50
VIII	<i>materinstvo</i>	<i>žena</i>	50
	<i>invalidnost</i>	<i>čovjek sa ženom i 2. djece</i>	40
	<i>smrt hranioca porodice</i>	<i>udovica sa dvoje djece</i>	40

DIO XII – JEDNAKOST POSTUPKA PREMA STRANIM DRŽAVLJANIMA**Član 68.**

1. *Stanovnici strani državljani treba da imaju ista prava kao domaći državljani. Međutim, u pogledu davanja ili dijelova davanja koja se finansiraju isključivo ili pretežno iz javnih fondova, kao i u pogledu prelaznih režima mogu se za strane državljane i za domaće državljane rođene van teritorije Člana, propisati posebne odredbe.*

3. *U sistemima socijalnog obezbjeđenja na bazi doprinosa, čija se zaštita primjenjuje na lica u radnom odnosu, zaštićena lica koja su državljani nekog drugog Člana koji je prihvatio obaveze koje proističu iz odgovarajućeg Dijela Konvencije, treba da imaju u pogledu tog Dijela ista prava kao državljani zainteresovanog Člana. Pri svemu tome primjena ovog paragrafa može biti uslovljena postojanjem bilateralnog ili multilateralnog sporazuma na bazi reciprociteta.*

DIO XIII – ZAJEDNIČKE ODREDBE**Član 69.**

Davanje na koje bi zaštićeno lice imalo pravo primjenom bilo kojeg od dijelova II. do X. ove konvencije može biti obustavljeno u mjeri koja se može propisati:

- a) *dotle dok se zainteresovano lice ne nalazi na teritoriji Člana;*
- b) *dotle dok se zainteresovano lice izdržava iz javnog fonda ili o trošku neke ustanove ili službe socijalnog obezbjeđenja, međutim, ako visina davanja prelazi troškove tog izdržavanja, razlika treba da se odobri licima koje korisnik izdržava;*

- c) *dotle dok zainteresovano lice prima u novcu neko drugo davanje socijalnog obezbjeđenja, izuzev porodične potpore, i kroz cio period za vrijeme kojega prima naknadu za isti osigurani slučaj sa druge strane, pod rezervom da dio davanja koji se obustavlja ne prelazi drugo davanje ili naknadu koju prima sa druge strane;*
- d) *ako je zainteresovano lice pokušalo da prevarom postigne neko davanje;*
- e) *ako je osigurani slučaj izazvan zločinom ili prestupom učinjenim od strane zainteresovanog lica;*
- f) *ako je osigurani slučaj namjerno izazvan od strane zainteresovanog lica;*
- g) *u shodnim slučajevima, kada zainteresovano lice propušta da koristi zdravstvene službe ili službe za readaptaciju koje mu stoje na raspolaganju ili se ne pridržava pravila propisanih za provjeravanje postojanja osiguranog slučaja, ili za vladanje korisnika davanja;*
- h) *u pogledu davanja za nezaposlenost, ako zainteresovano lice propušta da koristi službe za posredovanje rada koje mu stoje na raspolaganju;*
- i) *u pogledu davanja za nezaposlenost, ako je zainteresovano lice izgubilo zaposlenje usljed obustave posla nastale zbog radnog spora, ili ako je svojevrijno napustio posao bez opravdanih razloga;*
- j) *u pogledu davanja za slučaj smrti hranioca porodice dotle, dok udovica živi u divljem braku.*

Član 70.

1. *Svaki molilac mora imati pravo na žalbu u slučaju odbijanja od davanja ili osporavanja njegove vrste i visine.*

2. *Kada je kod primjene ove konvencije, administracija zdravstvene zaštite povjerena vladinom organu odgovornom pred parlamentom, pravo žalbe predviđene u paragrafu 1. ovog člana može biti zamijenjeno pravom postavljanja zahtjeva da nadležna vlast ispita svaki prigovor u vezi sa odbijanjem od zdravstvene zaštite ili kvalitetnom primljene ljekarske njege.*

3. *Ako se zahtjevi podnose specijalnim sudovima za pitanja socijalnog obezbjeđenja u kojima su zastupljena zaštićena lica, pravo žalbe može i da se ne odobrava.*

Član 71.

1. *Davanja koja se odobravaju primjenom ove konvencije i administrativni troškovi vezani za ta davanja imaju se finansirati kolektivno putem doprinosa ili poreza, ili na oba načina, ali tako da lica slabog imovnog stanja ne budu suviše opterećena, vodeći pri tome računa o ekonomskoj situaciji člana i kategorije zaštićenih lica.*

2. *Ukupan iznos doprinosa za osiguranje koje plaćaju zaštićena lica u radnom odnosu ne može biti viši od 50% ukupnog iznosa sredstava namijenjenih za zaštitu lica u radnom odnosu, njihovih supruga i djece. Da bi se utvrdilo da li je ovaj uslov zadovoljen, sva davanja koja Članovi odobravaju u vezi primjene ove konvencije mogu se posmatrati u cjelini, izuzimajući potpore kao i davanja za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih oboljenja, ako ova posljednja davanja predstavljaju posebnu granu.*

3. *Član mora preuzeti opštu odgovornost u pogledu službe davanja koja se dodjeljuju primjenom ove konvencije i preduzeti sve potrebne mjere da bi se postigao ovaj cilj; on mora obezbijediti, ako je potrebno, da se potrebna ispitivanja i aktuarski proračun u ogledu finansijske ravnoteže, stopa doprinosa ili poreza namijenjenih za pokriće osiguranih slučajeva u potaju, periodično vrše u svakom slučaju prije svega izmjene u davanjima.*

Član 72.

1. Kada administraciju ne vrši ustanova čiji status regulišu vlasti ili vladin organ odgovoran pred parlamentom, predstavnici zaštićenih lica treba da učestvuju u administraciji ili da joj budu pridodati sa savjetodavnim pravom pod propisanim uslovima, nacionalno zakonodavstvo može takođe predvidjeti učešće predstavnika poslodavaca i vlasti.

2. Član mora preduzeti opštu odgovornost za dobru administraciju ustanova i službi koje sudjeluju u primjeni ove konvencije.

DIO XIV – OSTALE ODREDBE

Član 73.

Ova konvencija se neće primjenjivati:

- a) na osigurane slučajeve nastale prije stupanja na snagu odgovarajućeg dijela Konvencije za zainteresovanog člana;*
- b) na davanja odobrenja za osigurane slučajeve koji su nastali poslije stupanja na snagu odgovarajućeg dijela Konvencije za zainteresovanog člana, u mjeri u kojoj prava na ta davanja priostiču iz perioda ranijih od datuma stupanja na snagu.*

Član 74.

Ne može se smatrati da ova konvencija mijenja bilo koju od postojećih konvencija.

Član 75.

Ako u nekoj konvenciji usvojenoj kasnije od strane Konferencije koja bi se odnosila na jedno ili više pitanja iz ove konvencije bude tako određeno, odredbe ove konvencije koje budu specificirane u novoj konvenciji prestaće da se primjenjuju kod svakog člana koji je ratifikovao novu konvenciju, od datuma njegovog stupanja na snagu za zainteresovanog člana.

Član 76.

Svaki član koji ratifikuje ovu konvenciju obavezuje se da u godišnjem izvještaju o primjeni Konvencije koji je dužan da podnese prema članu 22. Ustava Međunarodne organizacije rada, pruži:

- a) potpuna obavještenja o zakonodavstvu koje obezbjeđuje primjenu odredaba konvencije;*
- b) dokaze da je udovoljeno statističkim zahtjevima formulisanim u:
 - (i) članovima 9.a), b), c) ili d); 15.a), b) ili d); 21.a) ili c); 27.a) ili d), 33.a) ili b); 41.a) ili d); 48.a), b) ili d); 55.a), b) ili d); 61.a), b) ili d); u pogledu broja zaštićenih lica;*
 - (ii) članovima 44., 65., 66. i 67. u pogledu iznosa davanja;*
 - (iii) alineji a) paragrafa 2. člana 18. u pogledu trajanja naknade za slučaj bolesti;*
 - (iv) paragrafu 2. člana 24. u pogledu trajanja davanja za slučaj nezaposlenosti;*
 - (v) paragrafu 2. člana 71. u pogledu srazmjere sredstava koja potiču iz doprinosa lica u radnom odnosu.**

1. Ti dokazi treba da se daju, držeći se u pogledu načina njihovog podnošenja, što je više moguće, sugestija datih od strane Administrativnog savjeta Međunarodnog biroa rada, u cilju veće jednoobraznosti u tom ogledu.

2. Svaki Član koji ratifikuje ovu konvenciju dostavljaće u odgovarajućim vremenskim periodima, prema tome kako bude odlučio Administrativni savjet, izvještaje o stanju svoga zakonodavstva i prakse u pogledu odredaba svakog od Dijela II do X Konvencije koji nisu naznačeni u ratifikaciji odnosno Člana ili u nekoj kasnijoj izjavi datoj u vezi primjene člana 4.

Član 77.

1. Ova konvencija ne primjenjuje se na pomorce i na pomorske ribare, odredbe o zaštiti pomoraca i pomorskih ribara usvojila je Međunarodna konferencija rada u Konvenciji o socijalnom obezbjeđenju pomoraca, 1946. i u Konvenciji o penzijama pomoraca 1946.

2. Član može isključiti pomorce i pomorske ribare iz broja lica u radnom odnosu, bilo aktivnog stanovništva, bilo stalno nastanjenih lica, koji se uzimaju u obzir za izračunavanje procenata lica u radnom odnosu ili stalno nastanjenih lica, zaštićenih primjenom bilo kojeg od dijelova II do X koji je ratifikovan.

DIO XV – ZAVRŠNE ODREDBE

Član 78.

Službene ratifikacije ove konvencije biće dostavljene generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada, koji će ih registrovati.

Član 79.

1. Ova konvencija vezivaće same Članove Međunarodne organizacije rada čija ratifikacija bude registrovana od strane generalnog direktora.

2. Konvencija će stupiti na snagu po isteku 12 mjeseci, pošto registracije dva Člana budu registrovane od strane generalnog direktora.

3. Poslije toga, ova će konvencija stupiti na snagu za svakog Člana po isteku 12 mjeseci od datuma kada njegova ratifikacija bude registrovana.

Član 80.

1. Izjave koje budu dostavljene generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada, saobrazno paragrafu 2 člana 35 Ustava Međunarodne organizacije rada, treba da sadrže podatke o:

- a) teritorijama za koje se zainteresovani Član obavezuje da odredbe Konvencije ili nekih njenih dijelova primijeni bez izmjene;
- b) teritorijama za koje se on obavezuje da odredbe Konvencije ili nekih njenih dijelova primijeni sa izmjenama, kao i u čemu se sastoje te izmjene;
- c) teritorijama za koje je Konvencija neprimjenjiva, i u tom slučaju zbog kojih je razloga neprimjenjiva;
- d) teritorijama za koje on rezerviše svoju odluku dok se temeljnije ne prouči situacija u pogledu tih teritorija.

2. Obaveze pomenute u alinejama a) i b) prvog paragrafa ovog člana smatraće se kao sastavni dio ratifikacije i imaće isto dejstvo.

3. Svaki član može se, putem nove izjave, odreći svih ili samo nekih rezervi sadržanih u svojoj ranijoj izjavi datoj na osnovu alineje b), c) i d) prvog paragrafa ovog člana.

4. Svaki član može u toku perioda za vrijeme kojega se ova konvencija može otkazati saobrazno odredbama člana 82, dostaviti generalnom direktoru novu izjavu kojom se mijenja u svakom drugom pogledu svaka ranija izjava i obavještava o situaciji na određenim teritorijama.

Član 81.

1. Izjave dostavljene generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada saobrazno paragrafima 4 i 5 člana 35 Ustava Međunarodne organizacije rada, treba da pružaju podatke o tome da li će se odredba Konvencije ili njenih dijelova na koje se te izjave odnose primjenjivati na teritoriju sa ili bez izmjena; kada iz izjave proizilazi da se odredbe Konvencije ili nekih njenih dijelova primjenjuju pod rezervom izmjena, ona mora precizirati u čemu se sastoje te izmjene.

2. Član ili Članovi ili zainteresovana međunarodna vlast mogu se, kasnijom izjavom, u cjelini ili djelimično, odreži prava da se pozivaju na izmjene naznačene u nekoj ranijoj izjavi.

3. Član ili Članovi ili zainteresovana vlast mogu za vrijeme perioda u toku kojega se Konvencija može otkazati saobrazno odredbama član 82 dostaviti generalnom direktoru novu izjavu koja mijenja, u svakom drugom pogledu, neku raniju izjavu i obavještava o situaciji u pogledu primjene ove konvencije.

Član 82.

1. Svaki Član koji je ratifikovao ovu konvenciju može, po isteku perioda od deset godina poslije njenog prvobitnog stupanja na snagu otkazati Konvenciju ili neki od njenih dijelova II do X, ili više njih, aktom upućenim generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada, koji će ga registrovati. Otkaz stupa na snagu poslije godinu dana pošto bude registrovan.

2. Svaki Član koji je ratifikovao ovu konvenciju a koji u toku godine dana po isteku perioda od 10 godina, pomenutog u prethodnom paragrafu, ne bude koristio mogućnost otkaza predviđenu ovim članom, biće veza za novi period od deset godina, a poslije toga, moći će otkazati Konvenciju ili neke od njenih dijelova II do X, ili više njih, po isteku svakog perioda od deset godina, od uslovom predviđenim ovim članom.

Član 83.

1. Generalni direktor Međunarodne organizacije rada notificiraće svim Članovima Međunarodne organizacije rada registrovanje svih ratifikacija, izjava i otkaza koji mu budu dostavljeni od strane Članova Organizacije.

2. Obavještavajući Članove organizacije o drugoj registraciji koja mu bude dostavljena, generalni direktor skreneće pažnju Članovima Organizacije na datum kojeg ova konvencija stupa na snagu.

Član 84.

Saobrazno članu 102 Povelje Ujedinjenih nacija, generalni direktor Međunarodnog biroa rada dostaviće generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija radi registracije potpuna obavještenja o svim ratifikacijama, svim izjavama i svim otkazima koje bude registrovao prema prethodnim članovima.

Član 85.

Svaki put kada bude smatrao za potrebno, Administrativni savjet Međunarodnog biroa rada podnijeće Opštoj konferenciji izvještaj o primjeni ove konvencije i ispitaće da li je poželjno da se na dnevni red Konferencije stavi pitanje njene potpune ili djelimične revizije.

Član 86.

1. U slučaju da Konferencija usvoji neku konvenciju koja u potpunosti ili djelimično mijenja ovu konvenciju, osim ako nova konvencija predviđa drukčije:

- a) ratifikacija nove konvencije od strane nekog Člana povlačiće ipso iure, bez obzira na naprijed navedeni član 62, neposredni otkaz ove konvencije, pod rezervom da je nova konvencija koja mijenja raniju stupila na snagu;*
- b) od dana stupanja na snagu nove konvencije, ova konvencija prestaće da bude otvorena za ratifikaciju Članovima.*

2. Ova konvencija ostaće u svakom slučaju na snazi, po formi i sadržini za Članove koji je budu ratifikovali, a koji ne ratifikuju novi konvenciju.

Upravni odbor Javne ustanove «Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo» Sarajevo, na sjednici održanoj 28.12.2001. godine donio je Pravilnik o materijalno-socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, a na osnovu čl. 20 Statuta gore navedene ustanove, a u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba («Službeni list FBiH», broj 41/01), Zakona o radu F BiH i Zakona o zdravstvenom osiguranju («Službene novine F BiH», broj 30/97).

P R A V I L N I K
O MATERIJALNO-SOCIJALNOJ SIGURNOSTI
NEZAPOSLENIH OSOBA

Član 1.

Ovim pravilnikom bliže se uređuju uslovi i postupak ostvarivanja prava na materijalno-socijalnu sigurnost iz osnova osiguranja za slučaj nezaposlenosti, u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba («Službene novine Federacije BiH» broj 41/01), u daljem tekstu: Zakon, i drugim zakonima.

Član 2.

Nezaposlenom osobom u smislu člana 3. Zakona smatra se osoba koja:

1. nije zaposlena,
2. je sposobna za rad,
3. se može zaposliti prema propisima o radu,
4. aktivno traži zaposlenje,
5. je evidentirana u službi zapošljavanja kao tražilac zaposlenja,
6. ne obavlja samostalnu profesionalnu i ekonomsku djelatnost,
7. nije redovan učenik, redovan student ili penzioner.

Član 3.

Zaposlenikom u skladu sa članom 4. Zakona o radu, smatra se fizička osoba koja je zaposlena po osnovu ugovora o radu.

Član 4.

Zaposlenik koji osigurava svoju materijalnu i socijalnu sigurnost, prvenstveno osiguranjem za slučaj nezaposlenosti uplatom doprinosa za slučaj nezaposlenosti na plaću i iz plaće u skladu sa zakonskim propisima, smatra se osobom osiguranom za slučaj nezaposlenosti.

Član 5.

Osoba osigurana za slučaj nezaposlenosti ima pravo na materijalnu i socijalnu sigurnost za vrijeme nezaposlenosti u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i drugim zakonima.

Član 6.

Materijalna i socijalna sigurnost iz prethodnog člana podrazumijeva:

- novčanu naknadu,
- zdravstveno osiguranje,
- penzijsko i invalidsko osiguranje.

**POSTUPAK OSTVARIVANJA PRAVA
NA MATERIJALNO-SOCIJALNU SIGURNOST**

Član 7.

Nezaposlena osoba ostvaruje prava na materijalno socijalnu sigurnost iz osnova nezaposlenosti u Javnoj ustanovi «Službi zapošljavanja Kantona Sarajevo» - Sarajevo prema mjestu prebivališta. Osoba koje je zbog ratnih događanja napustila prebivalište ova prava ostvaruje prema mjestu boravka.

**NOVČANA NAKNADA I
POSTUPAK OSTVARIVANJA PRAVA**

Član 8.

Pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti u skladu sa zakonom ostvaruju osobe osigurane za slučaj nezaposlenosti ako su:

- nezaposlene u smislu člana 2. ovog pravilnika,
- uplaćivale doprinos za slučaj nezaposlenosti u periodu od najmanje osam mjeseci neprekidno u 12 mjeseci ili sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci koji su prethodili podnošenju zahtjeva za novčanu naknadu,
- se redovno javljaju nadležnoj službi zapošljavanja.

Član 9.

Visina novčane naknade i dužina trajanja utvrđuju se u zavisnosti od dužine staža osiguranja nezaposlene osobe i prosječne plaće u Kantonu Sarajevo ostvarene u prethodnom tromjesečju, koju objavljuje Federalni zavod za statistiku.

Novčana naknada iz stava 1. ovog člana isplaćuje se:

- šest mjeseci u visini od 30% prosječne plaće u Kantonu Sarajevo, za staž osiguranja od 8 mjeseci do 10 godina,
- devet mjeseci u visini od 35% prosječne plaće u Kantonu Sarajevo, za staž osiguranja od 10 godina do 25 godina,
- dvanaest mjeseci u visini od 40% prosječne plaće u Kantonu Sarajevo, za staž osiguranja preko od 25 godina.

Član 10.

Ako se neuposlena osoba u periodu ostvarivanja prava na novčanu naknadu uposli i ako se prije isteka od osam mjeseci ponovno evidentira u službi zapošljavanja kao nezaposlena osoba, ima pravo na preostali dio novčane naknade.

Član 11.

Zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu naknadu nezaposlena osoba podnosi nadležnoj službi zapošljavanja u roku od 60 dana od dana prestanka radnog odnosa.

Član 12.

Ako kod nezaposlene osobe nastupi privremena spriječenost za rad, rok iz prethodnog člana računa se od dana prestanka te spriječenosti.

Član 13.

Pod privremenom spriječenošću za rad podrazumijeva se ako je osoba:

- 1. privremeno spriječena za rad zbog bolesti ili povrede radi liječenja ili medicinskog ispitivanja smještena u zdravstvenu ustanovu,*
- 2. privremeno spriječena za rad zbog određenog liječenja ili medicinskog ispitivanja koje se ne može obaviti izvan radnog vremena zaposlenika,*
- 3. izolovana kao kliconoša ili zbog pojave zaraze u njegovoj bližoj okolini,*
- 4. određena za pratioca bolesnika upućenog na liječenje ili ljekarski pregled u najbliže mjesto,*
- 5. određena za njegu bolesnog supružnika ili djeteta pod uslovima propisanim zakonom.*

Član 14.

Nezaposlena osoba koja podnosi zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti u skladu sa zakonom, dužna je dostaviti službi za zapošljavanje sve potrebne podatke za utvrđivanje prava.

Član 15.

Zahtjev za ostvarivanje prava nezaposlena osoba predaje lično ili putem ovlaštenog predstavnika u kom slučaju se uz zahtjev prilaže kopija ovlaštenja za zastupanje.

Član 16.

Uz zahtjev se prilažu sljedeći dokumenti:

- Rješenje o prestanku radnog odnosa ili rješenje o prestanku obavljanja samostalne profesionalne i ekonomske djelatnosti sa razlozima prestanka,*
- dokaz o uplati doprinosa za slučaj nezaposlenosti za period od 8 mjeseci neprekidno u 12 mjeseci ili od 8 mjeseci sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci koji su prethodili podnošenju zahtjeva,*
- radnu knjižicu,*
- izjavu podnosioca zahtjeva da su podaci u zahtjevu i priloženoj dokumentaciji tačni.*

Član 17.

Javna ustanova «Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo» - Sarajevo nakon što evidentira nezaposlenu osobu i primi zahtjev za ostvarivanje novčane naknade pregledat će primljeni zahtjev sa priloženom dokumentacijom i utvrditi da li postoje svi dokazi za meritorno odlučivanje po zahtjevu i ako utvrdi da ne postoje ostaviće podnosiocu rok od 8 dana za nadopunu zahtjeva, s tim da ovih 8 dana ulazi u rok za podnošenje zahtjeva od 60 dana od dana prestanka radnog odnosa.

Ako predmet u navedenom roku ipak nije kompletiran dostaviće se na rješavanje sa stanjem dokumentacije u spisu. Nadležni biro Javne ustanove «Službe zapošljavanja Kantona Sarajevo» - Sarajevo sačinice iz radne knjižice izvod staža osiguranja podnosioca zahtjeva i ovjeriti njegovu tačnost i isti zajedno sa zahtjevom proslijediti na rješavanje.

Član 18.

O primljenom zahtjevu Javna ustanova «Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo» - Sarajevo odlučuje rješenjem u skladu sa Zakonom o upravnom postupku. Rješenje se izrađuje u 5 primjeraka i dostavlja:

- 1x podnosiocu zahtjeva,
- 1x službi računovodstva,
- 1x nadležnom birou za zapošljavanje,
- 1x u spis zahtjeva,
- 1x arhivi službe koja je rješavala zahtjev.

Član 19.

Protiv rješenja koje donosi Javna ustanova «Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo» - Sarajevo može se uložiti žalba u ostavljenom roku Federalnom zavodu za zapošljavanje.

Član 20.

Isplata novčane naknade vrši se jedanput mjesečno do 15. u mjesecu za protekli mjesec, putem poštanskih uputnica. O izvršenim isplatama knjigovodstvo će voditi evidencije pojedinačno po korisnicima. Evidencije će sadržavati i podatke o korisniku kao: broj i datum rješenja za novčanu naknadu, adresa korisnika novčane naknade, iznos prava i dužina korištenja, te izmjene rješenja i sl.

Član 21.

Nezaposlena osoba nema pravo na novčanu naknadu ako je:

A) svjesno doprinijela prestanku radnog odnosa

- pismenim sporazumom sa poslodavcem,
- otkazom radnog odnosa od strane zaposlenika,
- ako zaposleniku prestane radni odnos po sili zakona,
- ispunjavanjem uslova za ličnu penziju,

- zbog učinjene teže povrede radnih obaveza,
- zbog učinjenog krivičnog djela prema poslodavcu,
- zbog odsutnosti sa rada duže od 3 mjeseca radi izdržavanja kazne zatvora.

B) Kada se utvrdi da je dobrovoljno napustila posao bez opravdanog razloga utvrđenog u članu 37. Zakona.

Član 22.

Pravo na novčanu naknadu prestaje:

- ako se korisnik novčane naknade zaposli ili otpočne samostalnu profesionalnu i ekonomsku djelatnost,
- istekom vremena korištenja novčane naknade,
- ostvarivanjem lične penzije,
- ako se korisnik prava na novčanu naknadu ne javlja službi zapošljavanja u predviđenim rokovima.

Član 23.

Isplata novčane naknade nezaposlenoj osobi prekida se:

- otpremninom ili drugim vidom naknade koju isplaćuje poslodavac nadoknađuje iznos novčane naknade na koju ima pravo,
- nezaposlena osoba nalazi na izdržavanju kazne u zatvoru ili nekoj drugoj ustanovi, na osnovu pravosnažne sudske presude,
- nezaposlena osoba nalazi na odsluženju vojnog roka,
- ženi porodilji isplaćuje novčana naknada, u skladu sa zakonom.

Član 24.

Nezaposlena osoba koja ostvaruje pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti dužna je u roku od 15 dana od dana ove okolnosti prijaviti nadležnom birou za zapošljavanje svaku okolnost koja utiče na promjenu ili prestanak prava.

Član 25.

Nezaposlena osoba koja je ostvarila primanja na koja nije imala pravo dužna je vratiti primljene iznose, odnosno nadoknaditi nastale izdatke ako je to pravo ostvarila:

- 1. na osnovu netačne izjave ili podataka za koje je znala ili morala znati da su netačni,*
- 2. na neki drugi nezakonit način ili u obimu većem od onoga koji joj pripada,*
- 3. zbog toga što nije prijavila nastale promjene, odnosno okolnosti koje utiču na korištenje prava ili obim njegovog korištenja.*

Član 26.

Ako je na osnovu pravosnažne sudske odluke ili odluke poslodavca nezaposlena osoba vraćena na posao i ako je poslodavac toj osobi isplatio plaću i doprinose za razdoblje u kojem nije radila, ta osoba je dužna vratiti Javnoj ustanovi «Službi za zapošljavanje Kantona

Sarajevo» - Sarajevo isplaćene joj iznose na osnovu uspostavljenog prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti.

Član 27.

Nezaposlena osoba nema pravo na isplatu bilo kakve naknade ako je:

- *propustila bez opravdanog razloga dobiti odgovarajuće zaposlenje,*
- *propustila bez opravdanog razloga pristupiti školovanju ili stručnoj obuci na koju ju je uputila Javna ustanova «Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo» - Sarajevo radi osposobljavanja ili održavanja sposobnosti da se zaposli ili vrati na posao,*
- *dala lažnu izjavu prilikom podnošenja zahtjeva za ostvarivanja prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti,*
- *podnijela netačan zahtjev za ostvarivanje novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti,*
- *propustila obavijestiti Javnu ustanovu «Službu za zapošljavanje Kantona Sarajevo» - Sarajevo o nastavku rada tokom razdoblja u kojem je isplaćivana novčana naknada za vrijeme nezaposlenosti.*

**ZDRAVSTVENO OSIGURANJE I
POSTUPAK OSTVARIVANJA PRAVA**

Član 28.

Pravo na zdravstveno osiguranje u skladu sa Zakonom i članom 19. Zakona o zdravstvenom osiguranju («Službene novine Federacije BiH» broj 30/97), osigurava se:

A) Nezaposlenim osobama koje su prijavljene Javnoj ustanovi «Službi za zapošljavanja Kantona Sarajevo» - Sarajevo su osobe koje su:

- 1. se prijavile u roku od 30 dana nakon prestanka radnog odnosa, obavljanja samostalne djelatnosti ili nakon prestanka primanja naknade plaće na koju imaju pravo po zakonu,*
- 2. se prijavile 30 dana nakon služenja vojnog roka ili nakon prestanka nesposobnosti za rad zbog koje su otpušteni s te vojne službe,*
- 3. se prijavile u roku od 30 dana nakon otpuštanja iz ustanove za izvršenje kaznenih i prekršajnih sankcija, zdravstvene ili druge specijalizovane ustanove ako je bila primijenjena mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja u zdravstvenoj ustanovi ili obaveznog liječenja alkoholičara i narkomana,*
- 4. na stručnom osposobljavanju ili prekvalifikaciji koju organizuje služba za zapošljavanje,*
- 5. se prijavile u roku od 30 dana po povratku iz inostranstva i ako su prije odlaska u inostranstvo bila zdravstveno osigurana,*
- 6. se prijavile u roku od 90 dana nakon završetka školske godine u kojoj su završila redovno školovanje, odnosno od dana položenog ispita, ako su prije toga izgubila pravo na zdravstvenu zaštitu,*
- 7. se prijavile u roku od 90 dana nakon služenja vojnog roka, odnosno od dana prestanka nesposobnosti radi koje su otpušteni s te vojne službe, ako su na služenje vojnog roka stupila u roku od 60 dana od dana završenog školovanja u odgovarajućoj ustanovi.*

B) Djeca koja su navršila 15 godina života, a nisu završila osnovno školovanje ili se po završetku osnovnog školovanja nisu zaposlila, ako se u roku od 30 dana od dana navršenih 15 godina života, odnosno od dana završetka školske godine prijave Javnoj ustanovi «Službi za zapošljavanje Kantona Sarajevo» - Sarajevo.

Član 29.

Pravo na zdravstveno osiguranje nezaposlene osobe utvrđuje neposredno nadležni biro za zapošljavanje po službenoj dužnosti, prilikom prijavljivanja nezaposlene osobe na evidenciju ili na njegov zahtjev.

Član 30.

Pravo na zdravstveno osiguranje mogu ostvariti nezaposlene osobe iz člana 10. ovog pravilnika pod uslovom da nisu i ne mogu biti zdravstveno osigurani po drugom osnovu.

Član 31.

Ukoliko nezaposlena osoba ispunjava uslove na zdravstveno osiguranje, služba nadležnog biroa za zapošljavanje neće izdavati rješenje, već će popuniti obrazac prijave zdravstvenog osiguranja i dostaviti nadležnoj zajednici zdravstvenog osiguranja na pripadajućoj općini, a ovu činjenicu unijeti u podatke koji se za nezaposlenu osobu vode u evidenciji biroa.

Član 32.

Ako se ocijeni da navedena osoba ne ispunjava uslove za korištenje prava na zdravstveno osiguranje, a nezaposlena osoba insistira na pismenom izjašnjenju u toj činjenici, ovlaštena osoba biroa za zapošljavanje će mu izdati rješenje sa kraćim obrazloženjem razloga zbog kojih ne ispunjava uslove uz mogućnost prigovora u roku od 8 dana direktoru Javne ustanove «Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo» - Sarajevo.

Član 33.

U slučaju zaposlenja ili penzionisanja korisnika prava na zdravstveno osiguranje nadležna služba biroa za zapošljavanje izvršiće odjavljivanje te osobe sa datumom zaposlenja ili penzionisanja, bez obzira kada se odjava dostavlja. U slučaju da se zdravstveno osiguranje osobi prekida zbog sticanja uslova da bude osigurano po drugom osnovu ili zbog brisanja sa evidencije nezaposlenih zbog neredovnog javljanja, preseljenja i sl. odjava se dostavlja sa danom brisanja sa evidencije.

Član 34.

Nadležna služba biroa za zapošljavanje vodi registar lica prijavljenih na zdravstveno osiguranje i ažurira ga sa nastalim promjenama.

Član 35.

Nadležni biro za zapošljavanje dostavlja finansijsko-računovodstvenoj službi mjesečno brojno stanje korisnika zdravstvenog osiguranja radi plaćanja i odgovoran je za tačnost podataka.

Član 36.

Korisnici prava na zdravstveno osiguranje dužni su se redovno javljati nadležnom birou za zapošljavanje svakih 60 dana radi nastavka korištenja prava na zdravstveno osiguranje.

Član 37.

Korisnici prava na zdravstveno osiguranje, koji se bez opravdanog razloga (privremene spriječenosti za rad iz člana 15. ovog pravilnika) ne prijave u navedenom roku, gube pravo na korištenje zdravstvenog osiguranja.

Član 38.

U slučaju promjene mjesta boravka na području Kantona Sarajevo, korisnik prava na zdravstveno osiguranje nastaviće sa korištenjem prava uz uredno izdatu potvrdu biroa za zapošljavanje kod kojeg je korisnik prethodno ostvario to pravo.

**PENZIJSKO-INVALIDSKO OSIGURANJE
I POSTUPAK OSTVARIVANJA PRAVA**

Član 39.

Penzijsko-invalidsko osiguranje osigurava se nezaposlenoj osobi kojoj nedostaju tri godine do sticanja uslova za starosnu penziju, u skladu sa Zakonom o penzijsko-invalidskom osiguranju («Službene novine Federacije BiH», br. 28/98 i 49/00).

Član 40.

Pravo na penzijsko-invalidsko osiguranje, ostvaruje se u skladu sa propisima o penzijsko-invalidskom osiguranju i člana 31. stav 2. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba.

Član 41.

Postupak ostvarivanja ovog prava pokreće se po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke.

Član 42.

Zahtjev za ostvarivanje ovog prava potrebno je kompletirati sa sljedećim dokumentima:

- izvod iz radne knjižice u ukupnom stažu osiguranja ili ovjerene PIO-a o matičnim podacima osiguranika sa evidentiranim ukupnim radnim stažom,
- dokaz da se nalazi na evidenciji nezaposlenih koji izdaje nadležni biro za zapošljavanje,
- ostali lični podaci podnosioca zahtjeva neophodni za prijavu na penzijsko invalidsko osiguranje (godina rođenja, mjesto rođenja, adresa prebivališta, boravka, jedinstveni matični broj građanina i sl.).

Član 43.

O primljenom zahtjevu Javna ustanova «Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo» - Sarajevo odlučuje rješenjem u skladu sa Zakonom o upravnom postupku. Rješenje se izrađuje u pet primjeraka i dostavlja:

- 1x podnosiocu zahtjeva,
- 1x službi računovodstva,
- 1x nadležnom birou za zapošljavanje,
- 1x u spis zahtjeva,
- 1x arhivi službe koja je rješavala zahtjev.

Član 44.

Prijave na penzijsko i invalidsko osiguranje popunjava nadležna služba koja će pratiti ostvarivanje prava po ovom osnovu za svakog korisnika pojedinačno, i sačinjavati mjesečne spiskove uplata i dostavljati finansijsko-računovodstvenoj službi na plaćanje.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 45.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana kada ga usvoji Upravni odbor Javne ustanove «Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo» - Sarajevo.

Broj: 01-02-49/01

Sarajevo, 28.12.2001.godine

**PREDSJEDNIK
UPRAVNOG ODBORA**

Đikić Ibrahim, dipl.pravnik,s.r.

Uvodne napomene u vezi istraživanja tržišta rada u organizaciji EU-VET projekta

Osoba koja bira svoju karijeru mora razmotriti nekoliko različitih elemenata, kao što su: nivo i kvalitet prethodnog školovanja, konkurencija za poziciju na daljim obrazovnim programima, porodičnu tradiciju, mišljenje roditelja i nastavnika, interes veza za lični razvoj i konkretne vještine koje osoba posjeduje (ili ne), i mnoge druge faktore koji eventualno mogu uticati na odluku.

U većini slučajeva očekivanja vezana za odabranu karijeru, sa tržišta rada, nisu primarni faktor u odlučivanju i o njima se uglavnom uopšte ne razmišlja. Ovo je možda rezultat nedostatka poznavanja dugoročnog i kratkoročnog razvoja tržišta rada ili nedostatak povjerenja u postojeće informacije vezane za buduće trendove.

Nezaposlenost, pogotovo nezaposlenost mladih, jedan je od glavnih problema u današnjoj BiH. Razaranje većine proizvodnih pogona tokom rata i nemogućnost obnavljanja prethodne državne ekonomije, doveli su do industrijskog kolapsa, strukturne nezaposlenosti u određenim regionima i velikog rizika nezaposlenosti među određenim zanimanjima. U isto vrijeme BiH proživljava ista iskustva kao i ostale evropske zemlje: brze tehnološke promjene i uopštenu potrebu za obučanim radnicima, deindustrijalizaciju i pomak ka uslužnom sektoru, brze promjene radnih profila i nestanak nekih zastarjelih zanimanja.

U godinama koje slijede generacije novih učenika će sticati obrazovanje unutar naših širih obrazovnih profila, zajedno sa ključnim kvalifikacijama i sposobnostima, kao dijelovima NPP-a. Ovo će omogućiti lakšu među-profesionalnu mobilnost i stvoriti kvalifikacije koje će biti otpornije na promjene u budućnost. Uvođenje preduzetničkih vještina u kvalifikacione nivoe, kreativnost, nezavisnost i odgovornost su elementi modernog obrazovnog sistema.

Cilj ovog istraživanja je pokušaj identifikovanja trendova razvoja tržišta rada unutar odabranih privrednih sektora u BiH. Istraživanje tržišta rada unutar projekta «Stručno obrazovanje i obuka u BiH» fokusira se na identifikaciju trendova razvoja tržišta rada u okviru odabranih privrednih djelatnosti. 25 stručnih škola (SŠ) i 25 službi za zapošljavanje (SZ) iz cijele BiH su uključeni u projekat, a osnovni timovi, iz svake institucije, su uspostavljeni radi sprovođenja inicijative Informacije sa tržišta rada.

Istraživanje tržišta rada je jedna od nekoliko aktivnosti EU-VET projekta. U svakom slučaju, istraživanje rada kroz svoje rezultate uspostavlja početnu fazu brojnih sljedećih aktivnosti projekta, odnosno dolazi do identifikovanja potencijalnih oblasti u kojima se javlja potreba za novim i promijenjenim obrazovnim aktivnostima.

**Član istraživačkog tima
Fikret Hadžić, s.r.**

Služba za zajedničke poslove institucija BiH raspisala je oglas za javno nadmetanje za prikupljanje i odabir najpovoljnijih ponuda za posredovanje pri angažovanju nezaposlenih lica preko servisa za obavljanje povremenih i privremenih poslova, a na osnovu čl. 9 Odluke o postupku nabavke robe, usluga i ustupanja radova za potrebe institucija BiH («Službeni glasnik BiH», broj: 13/03).

JAVNO NADMETANJE **za prikupljanje i odabir najpovoljnijih ponuda**

I – PREDMET NADMETANJA

1. Prikupljanje i odabir najpovoljnijih ponuda za posredovanje pri angažovanju nezaposlenih lica preko servisa za obavljanje povremenih i privremenih poslova

II – PRAVO UČEŠĆA

Pravo učešća u javnom nadmetanju imaju sve pravne i fizičke osobe koje su:

- registrirane za obavljanje predmetne djelatnosti, što dokazuju kopijom rješenja o registraciji.

III – SADRŽAJ PONUDE

Ponuda mora sadržavati:

- naziv i tačnu adresu ponuđača,
- visinu provizije posredničkih usluga,
- uvjete i način plaćanja,
- izvod iz upisa u sudski registar,
- potvrdu o uredno plaćenim porezima (ne stariju od 30 dana),
- reference ponuđača.

IV – KRITERIJI VREDNOVANJA PONUDA

- visina posredničke provizije,
- reference ponuđača.

V – PODNOŠENJE PONUDA

Propisno zatvorene kovertirane ponude dostaviti protokolu Službe za zajedničke poslove institucija BiH u Sarajevu, Trg BiH 1.

Na omotu je obavezno naznačiti:

- naziv i adresu ponuđača, sa napomenom:
«PONUDA» NE OTVARATI

Rok za podnošenje ponuda je 14.1.2004. godine do 12 sati.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

VI – OTVARANJE PONUDA

Otvaranje ponuda je javno i otvaranju može prisustvovati p jedan ovlašteni predstavnik ponuđača koji svoje ovlaštenje dokazuje u pisanom obliku. Ponude će se otvarati 19.1.2004. godine u 13 sati u sali 3/i u zgradi institucija Bosne i Hercegovine, Trg BiH br. 1, Sarajevo.

VII – TROŠKOVI PONUDE

Služba za zajedničke poslove institucija BiH ne snosi nikakve troškove ponuđača u postupku nadmetanja. Služba zadržava pravo da prihvati u potpunosti ili djelimično ponudu, odbije svaku ponudu, ponovi ili poništi nadmetanje ili odbije sve ponude u bilo koje vrijeme. Služba ne snosi nikakvu odgovornost prema ponuđačima niti je obavezna objasniti razloge takve odluke.

Pisanu obavijest o izboru najpovoljnijeg ponuđača naručiće se dostaviti svim ponuđačima.

«Lična karta» – Biro Ilidža

Prema procjenama iz 2003. godine, na području općine Ilidža ima 47.800 stanovnika. Od toga radno aktivnog stanovništva (15-65 godina) ima 30.900, djece od 14 godina ima 9.929, dok starih preko 65 godina ima 6.891.

Broj zvanično zaposlenih prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u novembru 2003. godine bilo je 7.922, što predstavlja blago povećanje, za 22 zaposlenika u odnosu na septembar 2003. godine (7.900).

Krajem novembra 2003. godine u birou za zapošljavanje Ilidža evidentirano je ukupno 9.293 lica, što je za 48 lica više u odnosu na prethodni mjesec u 2003. godini.

Stopa zaposlenosti je 25,5%, stopa nezaposlenosti 53,98%.

Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih lica je sljedeća:

NKV – 3.858, od toga žena 2.671

PKV - 113 « 51

KV - 2.731 « 1.104

VKV - 118 « 14

NSS - 90 « 88

SSS - 2.144 « 1.485

VŠS - 122 « 74

VSS - 117 « 65

Evidentno je da na evidenciji najviše ima nekvalifikovanih radnika, što dodatno usložnjava i onako teško stanje u oblasti rada i zapošljavanja na području općine Ilidža. Od suficitarnih zanimanja najbrojniji su: prodavači, bravari, metalostrugari, maturanti gimnazije.

Učešće demobilisanih boraca, u ukupnom broju nezaposlenih je 750, članova porodica poginulih boraca – šehida 111, ratnih vojnih invalida je 155, dok je ostalih invalida 35. Ovo su sve teško upošljive kategorije nezaposlenih osoba koje se, bez podsticajnih mjera neće moći uposliti.

Zbog veoma izraženog problema rada na crno, kao i zbog neizvršavanja obaveza prema javnim prihodima od strane nekih preduzeća, većina zaposlenika koji ostaju bez posla ne mogu ostvariti pravo na novčanu naknadu i zdravstveno osiguranje. S tim u vezi veoma mali broj zaposlenika je ostvari pravo na novčanu naknadu, ukupno 147, dok zdravstvenu zaštitu koristi 3.781 lice.

Posredstvom biroa za zapošljavanje Ilidža, tokom 2003. godine, zaposleno je 792 lica, što predstavlja značajan rezultat u odnosu na ukupno stanje u privredi.

U birou za zapošljavanje radi 6 zaposlenika, što u odnosu na broj nezaposlenih iznosi (1.500 : 1) i ne predstavlja neki problem pri izvršavanju svih poslova koji su predviđeni normativnim aktima Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo.

Imajući u vidu perspektive razvoja općine Ilidža, u narednom periodu realno je očekivati masovnije zapošljavanje u novoformiranim malim i srednjim preduzećima, posebno u oblastima poljoprivrede i prehrambene industrije, kao i u oblasti turizma i trgovine.

Šef bira
Hajrija Hadžić, s.r.